

ELS HÀBITS ESPORTIUS A BARCELONA, 1999

MARÍA TERESA FONTÁN. Direcció d'Esports. Sector de Serveis Personals*

Monografies

L'Enquesta sobre els hàbits esportius de la ciutat de Barcelona de 1999 té com a antecedents les realitzades els anys 1989 i 1995. L'objectiu principal, com en els casos anteriors, ha estat obtenir informació sobre la pràctica esportiva per conèixer els hàbits, les motivacions i els condicionants dels practicants a l'hora que determinar les variables que poden incidir més en les característiques i l'interès per determinats tipus d'esport. Les dades relatives a aquests hàbits, conjuntament amb les opinions i les actituds vers l'activitat física dels ciutadans, són de gran interès per programar i gestionar més acuradament els aspectes relacionats amb la pràctica esportiva a Barcelona.

El fet de disposar d'estudis anteriors ha permès fer una anàlisi comparativa evolutiva bastant dinàmica, que comprèn des del període preolímpic fins a l'actuali-

tat. Cal tenir en compte, però, algunes novetats que s'han afegit a aquesta última enquesta amb vista a la seva actualització:

- La població entrevistada l'any 1999 està compresa entre els 15 i els 69 anys a fi d'obtenir una visió més acurada de la pràctica esportiva en la gent gran (els anys 1989 i 1995 el segment de població era de 15 a 59 anys). Per tant, en el moment de comparar els resultats de les tres consultes només es tindran en compte les edats coincidents.

- S'ha fet una classificació més amplia dels esports i s'hi han afegit i segregat aquells que en els últims anys han pres més presència en la pràctica habitual (70 grups), tenint en compte la possibilitat d'agrupar-los de la mateixa manera que es va fer en l'enquesta de l'any 1995. (Taula 1.)

- S'ha distingit entre activitat física i esport. Es consideren activitat física els

balls de saló, la dansa, els exercicis gimnàstics a casa, caminar i el ioga, la resta es consideren esports.

- S'ha donat més rellevància a preguntes d'opinió sobre les actuacions de l'Ajuntament en matèria esportiva.

- S'ha atorgat més protagonisme a les preguntes relacionades amb la forma de fer exercici físic.

La introducció d'aquestes variants incideix en les comparacions amb les enquestes anteriors; és per això que les valoracions que es puguin fer d'aquest tipus se cenyiran a aquelles qüestions que siguin estrictament comparables.

Bàsicament, els temes sobre els quals es pregunta en l'enquesta s'agrupen en dos blocs:

- Els relacionats amb l'activitat esportiva i la seva pràctica en el temps de lleure: índex de pràctica esportiva, activitats practicades, equipaments utilitzats, forma de practicar esport, motivacions i demanda esportiva.

- Els aspectes relacionats amb les opinions sobre les actituds davant l'esport en general: l'esport espectacle, el paper de l'Administració, l'esport a la ciutat, la informació esportiva, i repercussions i beneficis de l'esport.

1. La pràctica esportiva a Barcelona

Per facilitar la lectura i interpretació de les dades, abans de presentar els

Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1999

Fitxa tècnica

Univers	Població de Barcelona de 15 a 69 anys
Dimensions de la mostra	2.000 entrevistes
Distribució de la mostra	S'ha fet una mostra aleatòria sobre la base de quotes de sexe, edat i districte municipal, calculades proporcionalment sobre la població del padró municipal d'habitants.
Marge d'error	En el supòsit d'una selecció aleatòria senzilla, per a un nivell de confiança del 95,5% l'error és de $\pm 2,24$ per al conjunt de la mostra.
Metodologia	Entrevista personal a domicili. La selecció de la mostra s'ha fet seguint el sistema de rutes aleatòries per districte municipal.
Qüestionari	Conté un total de 52 preguntes. Elaborat seguint el de l'any 1995 amb modificacions en aquelles preguntes que semblava important per la mateixa evolució de la dinàmica esportiva.
Data de realització	Del 15 de novembre al 21 de desembre de 1999

Treball de camp i tabulació de les dades a càrrec de l'Institut Municipal d'Informàtica de l'Ajuntament de Barcelona.

*Aquest estudi ha comptat amb la col·laboració de l'Institut Municipal d'Informàtica de l'Ajuntament de Barcelona, que ha desenvolupat el treball de camp i la tabulació de les dades.

Taula 1.
Les setanta activitats fisicoesportives presentades als entrevistats. Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1999

activitats subaquàtiques	escacs	gimnàstiques de manteniment	patins en línia
arts marcial	esports de muntanya	gimnàstiques aeròbiques	pentatló
tai-txi	excursionisme	gimnàstiques especials	triatló
atletisme	curses d'orientació	activitats fisicoesportives aquàtiques	pilota
billar	esgrima	activitats fisicoesportives combinades	piragüisme/ rem
bitlles	esports d'hivern	golf	rugbi
bàdminton	esports aeris	halterofília	monopatí
balls de saló	ràfting	handbol	esquaix
bàsquet	descens de barrancs	hípica	tennis
beisbol/softbol	altres esports d'aventura	hoquei patins	tennis de taula
petanca	esports de motor	hoquei gespa	tir amb arc
caminar com a exercici físic	exercicis gimnàstics a casa	ioga	tir olímpic
caça/pesca	córrer pel carrer	lluita/boxa	vela
ciclisme de competició	futbol	modelisme/radiocontrol	surf de vela
anar en bicicleta com a exercici físic	futbol americà	motonàutica/esquí aquàtic	voleibol
musculació	futbol sala	natació de competició	altres
dansa	futbol 7	natació recreativa	
dards	gimnàstiques de competició	patinatge	

resultats descriurem breument els indicadors utilitzats per definir el tipus de pràctica esportiva, que coincideixen amb els emprats en l'enquesta del 1995

Pràctica esportiva autopercebuda

Reflecteix la percepció que té el ciutadà sobre si es considera una persona esportiva o no quan se li fa la pregunta "Em podria dir, si us plau, si vostè practica algun esport?" Inclou qualsevol pràctica esportiva, encara que es faci sense regularitat, a les vacances o l'estiu.

Pràctica esportiva real

Amb aquest indicador s'afegeix una concreció superior en el concepte de practicant esportiu. Aquesta concreció s'aconsegueix presentant a l'entrevistat una relació exhaustiva d'activitats físiques i esportives i se li pregunta quina o

quines són les que practica i amb quina freqüència. Amb els indicadors que s'extreuen d'aquesta anàlisi es poden distingir diferents categories: practicants esportius, practicants esportistes regulars, practicants esportistes ocasionals i no practicants.

Pràctica esportiva recent

El que es defineix com a pràctica recent reforça les dades que ens proporciona l'indicador de pràctica real, i es refereix a una activitat física o esport que el ciutadà hagi practicat les dues setmanes anteriors a la data de l'enquesta.

1.1 Dades generals de pràctica esportiva

Si fem una primera anàlisi comparativa dels resultats que ens proporcionen els diferents indicadors (taula 2),

observem la diferència que es produeix entre el nombre de persones que s'auto-identifiquen com a practicants de les que s'han definit com a practicants reals.

Aquesta és una constant que es repeteix en les enquestes anteriors i que és més rellevant entre les dones que no pas entre els homes. En general, els homes es defineixen més com a esportistes i realment practiquen més esport que les dones. Tanmateix, en els últims cinc anys aquestes diferències entre homes i dones es redueixen. En aquest període el nombre de dones que s'incorpora a la pràctica esportiva és del 8%, mentre que en el cas dels homes és del 3%.

A grans trets cal destacar que:

- La pràctica és majoritàriament regular (mínim un cop per setmana) i va en augment; actualment hi ha un 7% més d'esportistes regulars que fa cinc anys. La pràctica ocasional és força inferior.

Taula 2.
Índex de pràctica esportiva, total i per sexes (15-59 anys). Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1989, 1995 i 1999

	1999			1995			1989		
	Total (n = 1.615)	Homes (n = 812)	Dones (n = 863)	Total (n = 2.022)	Homes (n = 989)	Dones (n = 1.033)	Total (n = 3.507)	Homes (n = 1.719)	Dones (n = 1.788)
Pràctica real									
Pràctica regular	58	61	55	51	57	45	47	59	35
Pràctica ocasional	11	13	10	13	14	12	29	25	32
No practica	31	26	36	36	29	43	24	15	33
Pràctica recent	55	60	50	53	61	45	–	–	–
Pràctica autopercebuda	58	64	52	46	56	36	50	39	40

- La pràctica esportiva autopercebuda l'any 1999 entre els 15 i els 59 anys és del 58%, que sobrepassa en 12 punts la de l'any 1995 però continua per sota de la pràctica real, ja que quan es pregunta sobre la realització d'activitat física esportiva no sempre es pensa en el fet de caminar, passejar o fer dansa com una activitat física.

- Entre 1995 i 1999 la pràctica real dels entrevistats de 15 a 59 anys augmenta en termes generals un 5%. Paral·lelament a l'adquisició d'hàbits esportius es dona una regressió de la "no pràctica".

1.2 Dels practicants regulars als no practicants

Del conjunt de respostes obtingudes en l'enquesta de l'any 1999 (2.000 entrevistats) s'han establert sis grups diferenciats atenent a una sèrie de criteris:

- S'ha tingut en compte la pràctica real.
- S'ha diferenciat entre els que fan esport i activitat física.

- S'han classificat de forma diferenciada els practicants regulars dels ocasionals.

- D'entre els que no fan esport s'ha distingit els que mai no han fet esports dels exesportistes.

Amb aquests criteris s'han definit cadascun dels sis grups. Les seves característiques principals són les següents:

Practicants regulars

Practiquen esport o activat física com a mínim un cop a la setmana i representen el 69,1%. D'aquests,

- El 46,4% fan esport. Hi predominen els homes i els solters. Comprèn la franja d'edat de 15 a 64 anys, tot i que destaquen els de 14 a 24 anys. Acostumen a ser titulats superiors i universitaris i fumen menys que la mitjana.

- El 12,7% fan activitat física. Es tracta de persones que tenen el costum de caminar. Hi predominen les dones i persones més grans de 54 anys. Acostumen a ser mestresses de casa i jubilats. És el grup que menys fuma.

Practicants ocasionals

Practiquen esport o activat física amb una freqüència menor que un cop per setmana. Representen el 10%, dels quals:

- El 9,4% fan esport. Grup format per més homes que dones d'entre 20 i 54 anys. Hi predominen persones amb un nivell alt d'estudis, actius laboralment. Fumen més que els esportistes regulars.

- El 0,6% fan activitat física. Bàsicament són mestresses de casa i persones amb un nivell bàsic d'estudis.

No practicants

Afirmen no fer esport o activitat física. Representen el 31%, dels quals:

- El 15,8% són expracticants, individus que abans havien practicat algun esport o activitat física. Majoritàriament són homes casats d'entre 25 i 44 anys. Nivell de formació mitjana. És el grup amb més fumadors.

- El 15,2% mai no han fet esport. Les dones superen els homes i són d'edat més

avançada. Generalment mestresses de casa amb un nivell d'estudis baix i mitjà.

Com a síntesi i globalitzant els resultats referents a la pràctica esportiva a Barcelona, ressaltem dues grans tendències continuïstes amb els resultats de l'any 1995:

D'una banda es dedueix una tipologia de pràctica esportiva molt lligada a la constància. L'augment de practicants regulars i la disminució dels ocasionals ens indica que en aquests moments l'esport, en termes generals, ha trobat el seu lloc dins la "quotidianitat" dels ciutadans. Ha afermat la seva posició com a hàbit de temps de lleure. Es manifesta, d'aquesta manera, una exigència més gran en la pràctica esportiva relacionada a una certa freqüència i intensitat.

D'altra banda i en relació amb els desequilibris socials, també reflectits en aquest àmbit, es fa evident una aproxi-

mació important de la pràctica esportiva cap a altres sectors més desfavorits, essencialment es tracta d'un augment de la pràctica regular en les capes socials més baixes i entre les dones.

1.3 La pràctica dels esports i les activitats físiques

Recordem que bàsicament el 69% de la població fa algun esport o activitat física, i que d'aquest la majoria fa esport i un grup molt reduït activitat física; és per això que en aquest apartat aquesta diferència no es tindrà en compte i s'adoptarà genèricament l'apel·latiu d'esport.

Cal dir que la pràctica de l'esport està molt diversificada, ja que en l'enquesta del 1999 es recullen setanta grups d'esports diferents que inclouen més de 140 modalitats esportives.

Com es pot veure a la taula 3, en general els quatre esports més comuns

són: caminar, natació recreativa, gimnàstica de manteniment i bicicleta, tots per sobre del 10%.

Entre un 5% i un 10% dels casos són habituals el futbol, l'excursionisme, els esports d'hivern, el tennis, el futbol sala, córrer pel carrer i bàsquet.

Entre un 4% i un 1% trobem esports com l'atletisme, els balls de saló, el ioga, la caça, els exercicis gimnàstics a casa, la dansa i el billar.

Amb menys d'1% trobem quaranta esports minoritaris com la petanca, els esports de motor, els patins en línia, la hípica, el bàdminton, etc.

Els esports que es practiquen amb més regularitat són també els més practicats, mentre que els esports que es practiquen ocasionalment són aquells que per les seves característiques requereixen desplaçar-se fora de la ciutat (excursionisme, esports d'hivern, activitats subaquàtiques, etc.).

La natació, el futbol sala, la bicicleta i córrer pel carrer tant es practiquen de forma regular com ocasional.

Per sexes (taula 4) hi ha diferències clares entre homes i dones. Les dones tendeixen més a caminar i fer gimnàstiques de tota mena. Els homes en canvi es decanten més pels esports d'equip i competició com el futbol, el bàsquet, el tennis i de resistència física com l'atletisme.

Els que en practiquen de forma regular es decanten generalment per caminar, gimnàstiques de manteniment i bicicleta, mentre que els practicants ocasionals prefereixen esports que requereixen desplaçar-se fora de la ciutat com l'excursionisme o els esports d'hivern. (Taula 5.)

Taula 3.
Esports més practicats per sexes i tipus de pràctica (percentatges).
Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1999

	Total (n = 1.381)	Homes (n = 704)	Dones (n = 677)	Pràctica regular	Pràctica ocasional
Caminar	31,0	24,0	39,7	35,4	10,0
Natació recreativa	26,0	20,3	31	25,4	29,6
Gimnàstica de manteniment	18,0	14,0	22,3	20,4	5,5
Bicicleta	10,0	12,0	8,4	10,0	10,0
Futbol	8,0	15,0	0,4	8,5	5,0
Excursionisme	7,2	7,0	7,4	5,7	16,0
Esports d'hivern	7,0	7,7	6,2	5,8	13,0
Tennis	6,2	9,2	3,0	5,9	7,5
Futbol sala	5,9	10	0,6	6,0	5,0
Córrer pel carrer	5,8	7,8	3,7	5,9	5,0
Bàsquet	5,7	8,2	3,0	6,4	1,0

Els que fan esport practiquen una mitjana d'1,9 esports (un 51%, un esport; un 30%, dos; un 11%, tres; un 4%, quatre, i un 4% més de quatre).

Taula 4.
Esports més rellevants practicats segons el sexe.
Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1999

Homes	%
Futbol	12,2
Bicicleta	12,9
Futbol sala	10,9
Tennis	9,2
Bàsquet	8,2
Córrer pel carrer	7,8
Esports d'hivern	7,7
Excursionisme	7,1
Esports de muntanya	6,0
Musculació	5,0
Atletisme	3,7
Caça, pesca	3,3
Activitats subaquàtiques	3,1
Pilota	2,4
Billar	2,3
Tennis de taula	2,3
Escacs	2,1
Futbol 7	2,1
Esquaix	2,1
Arts marçials	2,0
Dones	%
Caminar	39,7
Natació recreativa	31,9
Gimnàstica de manteniment	22,3
Gimnàstica aeròbica	7,7
Excursionisme	7,4
Exercicis gimnàstics a casa	3,4
Ioga	3,2
Balls de saló	3,1
Dansa	3,0
Gimnàstiques especials	1,9
Activitats físiques aquàtiques	1,2

Per edats, en cada etapa de la vida destaquen esports diferents:

- 15-19 anys: esports d'equip, competició i resistència física (futbol, bàsquet, futbol sala, musculació...)
- 20-24 anys: esports d'equip en descens, natació, bicicleta, musculació, tennis...
- 24-34 anys: mantenen la natació, el futbol sala, el tennis, córrer pel carrer, bicicleta... i prenen rellevància esports que impliquen desplaçament al mar o la muntanya.
- 35-44 anys: practiquen els esports del grup anterior i comencen a fer gimnàstica i ioga.
- 45-54 anys: caminar és l'esport més destacat seguit de la natació, la gimnàstica i el ioga.
- A partir de 55 anys: bàsicament caminen, fan gimnàstiques especials i tenen aficions com la vela, el golf, la pesca...

La pràctica recent

En relació amb els esports practicats en les dues últimes setmanes, destaquen els que no són estacionals i de pràctica regular: caminar (35%), natació recreativa (17%), gimnàstica de manteniment (17%), futbol (7,3%), anar en bicicleta (6,3%), futbol sala (5,4%), etc.

La mitjana de vegades que es realitza és de vuit sessions, i les dones són les que tenen una mitjana superior. Per edats, a partir dels 45 anys comença a incrementar-se la freqüència, mentre que els joves i les persones amb edats intermèdies són els que la tenen més baixa.

El temps que s'hi dedica és d'onze hores de mitjana. En general, per sexes els homes hi dediquen més temps que les dones, i per edats la gent gran més que la resta de grups. Els que en practiquen de forma regular hi dediquen el doble de temps que els ocasionals.

Taula 5.
Esports més rellevants de pràctica regular i ocasional.
Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1999

De pràctica regular	%	De pràctica ocasional	%
Caminar	35,4	Natació recreativa	29,6
Natació recreativa	24,4	Excursionisme	16,6
Gimnàstica de manteniment	20,4	Esports d'hivern	13,6
Bicicleta	10,8	Esports de muntanya	8,5
Futbol	8,5	Tennis	7,5
Bàsquet	6,4	Caça - pesca	3,5
Futbol sala	6,0	Activitats subaquàtiques	3,0
Córrer pel carrer	5,9	Pilota	3,0
Musculació	5,2	Vela	2,5
Gimnàstica aeròbica	4,7	Golf	2,5
Exercicis gimnàstics a casa	3,1	Patinatge	2,0
Atletisme	2,9	Patins en línia	1,5

L'evolució en els cinc anys últims indica un canvi en el tipus d'esports practicats. El 1999 destaquen més la natació en totes les seves modalitats, les gimnàstiques, l'excursionisme, l'esport de muntanya, la musculació, la dansa i el ioga. Baixen el tennis, el futbol sala, el billar, els balls de saló i els exercicis a casa, i es mantenen esports com caminar, bicicleta, futbol, esports d'hivern, bàsquet i córrer pel carrer.

1.4 Formes de fer exercici físic

Els ciutadans fan més esports que anys enrere i de forma més normalitzada.

Franja horària. És més habitual practicar esport o activitat física al matí (entre les 9 i les 12 h) o a la tarda (entre les 16 i les 20 h). En la franja del matí acostumen a practicar-ne més les dones, mentre que els homes ho fan a partir del migdia. Per edats, la gent gran fa exercici sobretot al matí, els joves a la tarda, i de 20 a 34 anys al vespre/nit. (Taula 6.)

Els esportistes regulars acostumen a fer esport a primera hora del matí i cap al vespre; els que fan activitat física regularment, més al matí i a la tarda.

Estacionalitat. Dos terços dels practicants fan esport d'una manera igual en qualsevol època de l'any; un 24% en fa més a l'estiu, un 7% a l'hivern i un 5% durant el curs escolar.

Els homes i els practicants ocasionals fan més esport durant l'estiu, i les dones a l'hivern i durant el curs escolar. Actualment és més freqüent fer esport al llarg de l'any, mentre que abans es practicava més sovint a l'estiu.

Freqüència. Un 40% acostuma a practicar esport o activitat física els dies laborables i un 38% tant els feiners com els caps de setmana. A més, un 13,5% només en fa els caps de setmana, un 2% només durant les vacances i un 5% durant les vacances i els caps de setmana.

Per sexes, les dones practiquen més entre setmana i els homes ho fan indistintament.

Actualment és més habitual practicar esports els dies laborables que fa cinc o deu anys.

Utilització de les instal·lacions esportives. Del total de practicants (un 59%), un 53% utilitza habitualment instal·lacions esportives i un 6% de tant en tant. Els usuaris són generalment homes joves i esportistes regulars. A mesura que s'incrementa l'edat disminueix el seu ús. La majoria utilitza instal·lacions esportives de la ciutat de Barcelona (86%), un 9% de fora de Barcelona i un 5% tant de la ciutat com de fora. Els esportistes ocasionals són els que més utilitzen les de fora de Barcelona.

Avui dia n'hi ha més que utilitzen les instal·lacions que fa cinc anys; concretament l'any 1995 eren el 44% i l'any 1999 són el 57%.

Respecte a la titularitat, un 59% es decanten per les instal·lacions privades i un 51% per les públiques. Són els homes de 20 a 44 anys els que prefereixen les privades, les dones es decanten per les públiques. (Taula 7.)

En general, l'opinió sobre l'ús de les instal·lacions és satisfactòria, i aquesta és més positiva ara que fa cinc anys.

Utilització d'espais naturals. Els espais més comuns fora de les instal·lacions són el carrer, la muntanya i la platja. Globalment aquests espais

Taula 6.
Franja horària en què es fa esport (multiresposta).
Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1999

	Total (n = 1.381)	Homes (n = 704)	Dones (n = 677)
Abans de les 9.00	9,3	8,8	9,7
Entre les 9.00 i les 12.00	46,4	44,0	48,9
Entre les 12.00 i les 16.00	16,9	18,0	15,8
Entre les 16.00 i les 20.00	40,3	40,9	39,7
Entre les 20.00 i les 22.00	20,1	23,3	16,7
Després de les 22.00	3,4	5,0	1,8
Altres	0,6	0,9	0,3
ns/nc	0,1	0,0	0,1

Taula 7.
Dependència de la instal·lació
(multiresposta). Enquesta d'hàbits
esportius de Barcelona, 1999

	Total (n = 1.381)	Homes (n = 704)	Dones (n = 677)
Municipal	46,3	45,5	47,2
Diputació	0,7	0,7	0,8
Generalitat	3,9	3,7	4,2
Privada	59,4	66,2	51,7
Altres	1,5	2,3	0,5
ns/nc	5,5	5,1	6,0

s'utilitzen menys que anys enrere. La via pública i les zones verdes són els espais més utilitzats pels esportistes regulars, mentre que els ocasionals es decanten per la muntanya.

Forma de fer esport. Bàsicament es practica amb amics i companys i individualment, però els homes ho fan més amb amics i entitats esportives i les dones amb familiars i en centres d'ensenyament. A mesura que augmenta l'edat es practica més individualment i en família.

Associacionisme. El 13% dels practicants reconeix estar federat; es tracta de joves i persones que fan esport amb regularitat. La raó principal per pertànyer a un club o associació és perquè consideren que és la millor manera de relacionar-se, de tenir bones instal·lacions, qualitat en l'ensenyament, etc. En el darrer quinquenni el nombre d'associats ha disminuït un 6%.

Família i esport. La pràctica de l'esport augmenta amb el pas de tres gene-

racions. El nombre de persones que fan esport supera el nombre de progenitors que també en fan o en feien. En el cas dels homes es duplica (del 34% al 73%) i en el de les dones es triplica (del 22% al 65%).

De persones de 15 a 25 anys que facin esport habitualment n'hi ha un 55,5% d'homes i un 45% de dones. També hi ha un 18% i un 12% respectivament que en fan de tant en tant, i un 6% i un 15% que fan esport esporàdicament. Els homes són més regulars.

L'opinió del pares, avui dia, esta dividida entre els que pensen que els agradaria que els seus fill fessin més esports i els que mantenen que ja es suficient. Fa deu anys, en canvi, la major part de pares deia que els agradaria que els seus fills en fessin més.

Demandes esportives. En relació amb la pregunta "Quin esport o activitat física li agradaria practicar i no practica", un 18% es decanta per la natació recreativa, i a distància es troben la gimnàstica de manteniment (5,4%), el tennis (5%), el futbol (4,1%), esports d'hivern (3%), arts marcials (2,8%) i d'altres. A més, a un 24% no li agradaria fer-ne cap.

Bàsicament, els esports que més els agradaria realitzar són els que ja practiquen.

En l'enquesta de l'any 1999 ha augmentat el nombre de persones de 15 a 59 que desitjarien fer exercici físic i concretament esports d'hivern, gimnàstica, excursionisme, esports aeris, tennis, vela i golf. Altrament, han disminuït relativament en

les preferències els esport aeris, salt de pont, descens de barrancs, esquaix, esquí nàutic i rugbi.

Els motius principals que es donen per no practicar l'esport que agradaria dur a terme són la manca de temps, el seu cost i la salut.

2. Opinions sobre l'esport

2.1 Interès i opinions generals

Respecte a l'interès que suscita l'esport entre els ciutadans i el grau d'importància que s'hi atorga, cal dir que les respostes obtingudes situen l'esport en el quart lloc (30,4%) entre una bateria de nou temes.

Per sexes, els homes mostren un gran interès per l'esport i és un dels temes centrals, mentre que les dones prioritzen d'altres com la salut, l'educació i la cultura.

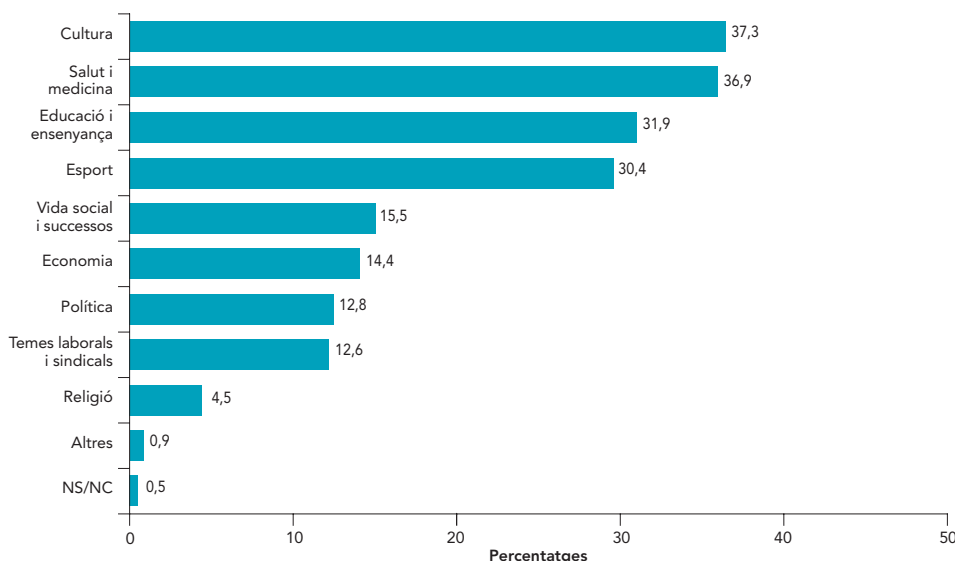
Per edats, els joves són el que valoren més aquest tema, però a partir dels 25 anys per importància. (Gràfic 1.)

Independentment que practiquin esports o no, un 64% dels consultats hi mostren interès, un 18,5% molt i un 45,1% bastant. Generalment són homes de 15 a 19 anys.

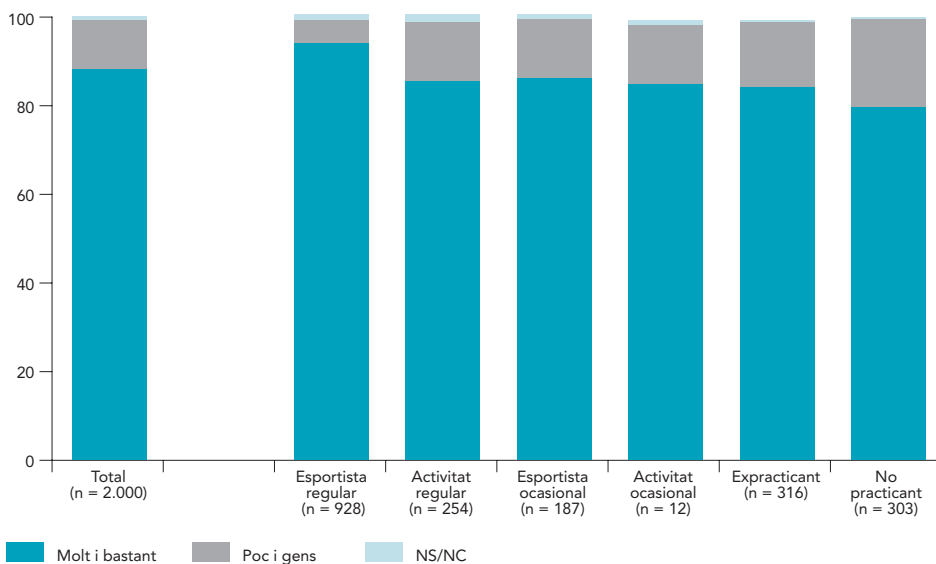
En relació amb l'educació física i l'esport, un 89% dels consultats atorga molta i bastant importància a l'esport i l'educació física, i un 46% són del parer que en la nostra ciutat es dóna prou importància a aquest tema. (Gràfic 2.)

L'evolució de les respostes des de l'any 1989 indica un canvi d'opinió con-

Gràfic 1.
Temes que interessin més (multiresposta).
Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1999

Gràfic 2.
Importància de l'esport i l'educació física.
Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1999

siderable. El 1989 el 68% no valorava aquest tema i en l'enquesta del 1999 el 89% el valora positivament.

En relació amb l'educació, el 96,5% està d'acord que l'escola s'ha de preocupar per iniciar els alumnes en la pràctica esportiva. Les dones, els joves i les persones amb estudis bàsics i mitjans són els que més tendeixen a pensar que les escoles estan ben dotades d'instal·lacions esportives.

2.2 Actituds personals vers l'esport

Aspectes negatius. Els aspectes més rellevants són la violència (68,8%), l'esport professional i els diners (39,9%), la lluita i competició (28,6%) i el culte al campió esportiu (23,6%). Aquesta crítica s'accentua més entre els adults.

Motius per no fer esport. La raó principal que s'atribueix per no fer-ne és la manca de temps (45,9%), en menor mesura es troba la manca d'afecció (13,9%), la manca de recursos econòmics (10,2%) i la manca d'instal·lacions (9,2%).

Per edats, les persones menors de 44 anys es basen en la manca de temps i el cansament, i els més grans de 44 anys en motius de salut i manca de formació esportiva.

Les dones, les persones grans i les persones amb nivell d'estudis bàsics ho atribueixen més a problemes econòmics.

Motius per fer esport. Les raons principals que donen els consultats sobre per què practiquen esports són: per fer exercici i mantenir-se en forma (67,1%), per-

què els agrada (60,8%) i per mantenir i millorar la forma (54,6%). (Taula 8.)

Els homes i els joves els motiva més la diversió, trobar-se amb els amics i fer carrera esportiva i competició. A les dones les motiva fer exercici, millorar la salut i la línia, i evadir-se. A mesura que s'incrementa l'edat la salut esdevé una raó de més pes.

L'evolució en els últims cinc anys indica un canvi de motivació. Actualment preval l'exercici físic, mantenir-se en forma i evadir-se, mentre que abans es valorava més la diversió, trobar-se amb els amics i perquè era una activitat que agradava.

Respecte a l'any 1989, s'ha incrementat un 17% la resposta "Per estar en bona forma física".

2.3 L'espectacle esportiu i els mitjans de comunicació

L'interès o adhesió a l'esport es pot manifestar mitjançant diferents formes de participació com la pràctica esportiva, l'exercici físic, l'assistència a espectacles,

veient programes de televisió i llegint la premsa esportiva.

Aquestes quatre formes de participació es poden agrupar en dues categories, la participació directa i la indirecta. (Gràfic 3.)

El 53% dels consultats no assisteix mai a manifestacions i espectacles esportius. En general, l'assistència és més habitual per part dels homes i entre les persones amb un nivell mitjà d'estudis. Per edats, fins als 24 anys la participació és del 60%.

Dels que veuen la televisió (un 71%), els homes, els joves i els esportistes regulars són els telespectadors més assidus. D'aquests, el 31% miren principalment futbol. Les dones prefereixen veure esports minoritaris.

Dels que llegeixen premsa esportiva (un 31%), cal assenyalar que són els homes i els joves els que ho fan més sovint.

En relació amb les "audiències", cal destacar:

- A mesura que augmenta l'edat disminueix la pràctica pròpiament esportiva, l'assistència a espectacles i la lectura

de la premsa especialitzada.

- Les "audiències" en general capten tota mena de persones independentment de quina sigui la seva pràctica esportiva, els no practicants no es mostren indiferents.

- L'audiència de programes esportius de televisió és més alta que l'interès general, això demostra que hi ha persones que no manifesten interès per l'esport i malgrat això miren programes esportius.

- Si es relacionen les tres formes de seguiment dels esdeveniments esportius (televisió, espectacle i premsa), el més habitual és veure els programes esportius per televisió.

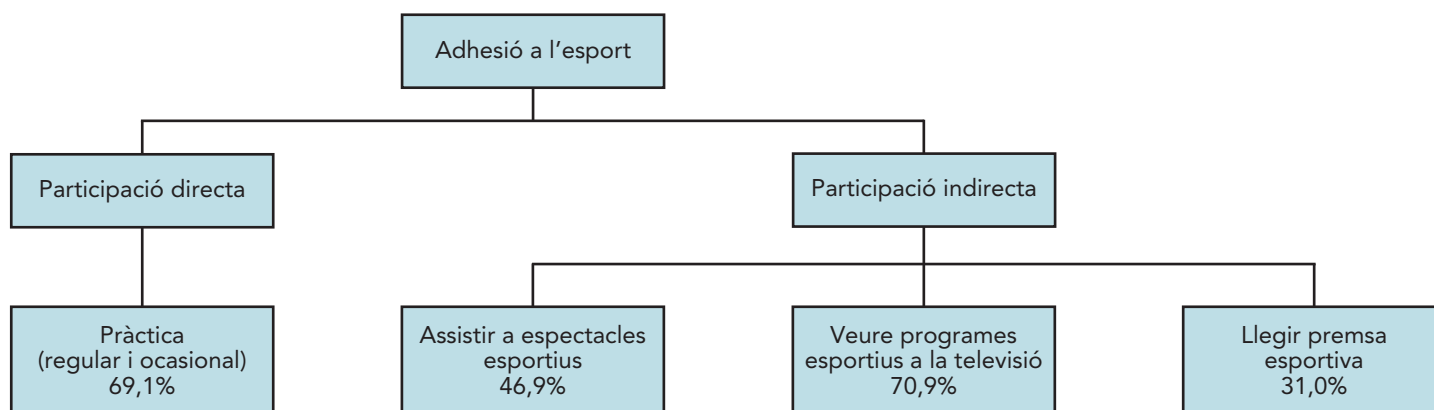
2.4 Opinions sobre les instal·lacions esportives

Un 48% dels consultats considera que en termes generals la dotació d'instal·lacions esportives a Barcelona és suficient davant d'un 31% que opina que és insuficient.

Taula 8.
Índex de pràctica esportiva 1989-1995 per trams d'edat. Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1999

	Total (n = 1.381)	15-19 anys (n = 137)	20-24 anys (n = 159)	25-34 anys (n = 263)	35-44 anys (n = 238)	45-54 anys (n = 231)	55-64 anys (n = 228)	65-69 (n = 125)
Per fer exercici físic/mantenir-se en forma	67,1	57,7	64,2	57,4	71,0	69,7	75,4	73,6
Perquè li agrada	60,8	63,5	62,3	61,2	64,3	60,7	56,6	56,8
Per mantenir o millorar la salut	54,6	24,8	39,6	42,2	49,2	71,4	73,7	76,8
Per diversió, per passar el temps	36,8	52,6	45,3	45,6	35,3	26,0	27,2	30,4
Per evadir-se	23,8	15,3	26,4	29,3	27,7	24,2	22,8	12,0
Trobar-se amb els amics	22,9	31,4	26,4	28,9	22,3	14,7	17,1	23,2
Per mantenir la línia	10,7	13,9	12,6	13,3	7,1	13,9	7,9	5,6
Perquè li agrada competir	3,3	14,6	8,8	2,7	0,4	0,4	0,0	2,4
Per fer carrera esportiva	1,2	8,0	0,6	1,1	0,8	0,0	0,0	0,0
Altres	1,9	2,2	0,0	2,7	1,7	1,3	2,6	2,4

Gràfic 3.
Adhesió a l'esport. Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1999

Respecte a deu anys enrere, l'opinió dels consultats d'entre 15 i 59 anys és que avui és més fàcil trobar instal·lacions adequades.

En relació amb la proximitat, el 48% és del parer que el seu barri està ben dotat, mentre que un 47% opina que les instal·lacions són insuficients.

Segons els mateixos consultats, les instal·lacions més comunes als barris són els gimnasos, les piscines cobertes, les pistes de petanca, els poliesportius coberts i els camps de futbol. En general avui dia hi ha més equipaments que fa

deu anys i estan millor dotats. Opinen, però, que caldria construir-ne més, preferentment poliesportius coberts (27,2%), piscines cobertes (27%) i pistes de tennis (18,1%), també hi ha un 21% que no expressa cap tipus de demanda.

2.5 Opinions sobre l'Ajuntament de Barcelona i l'esport

Per a informar-se sobre on practicar un esport determinat o els horaris i les condicions d'utilització d'una instal·lació determinada, un 47,2% ho faria en un

servei municipal; d'aquests, la majoria es dirigiria a la seu del districte/Oficina d'Atenció al Ciutadà (18,5%) i a l'Ajuntament central (16,2%), i en menor mesura al 010 (7,3%), altres serveis (3%) i per últim a la Direcció d'Esports (2,2%). (Gràfic 4.)

Un 35% de forma espontània aniria al centre esportiu.

A la pregunta que si els entrevistats consideren que l'Ajuntament informa suficientment els ciutadans sobre els serveis que ofereix i les instal·lacions, un 57% hi respon negativament. Les persones d'entre 15 i 44 anys amb estudis bàsics són els més crítics respecte a aquest punt.

Tot i això, el 1999 hi ha un 7% més que opina que l'Ajuntament informa bé.

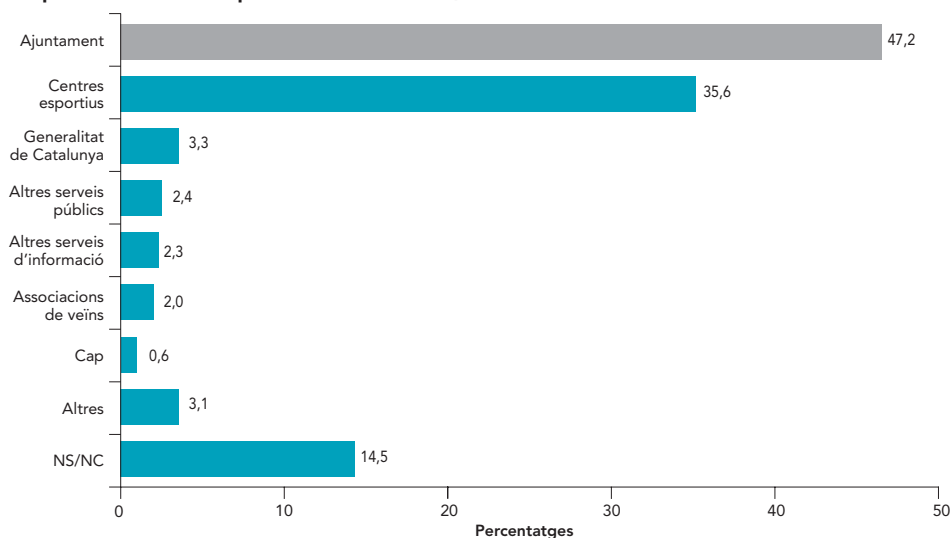
Si bé els consultats troben rellevant que l'Ajuntament doni informació, encara troben més interessant que aquesta institució es preocupi d'organitzar activitats esportives per a tothom (83%).

Ara bé, en el moment de valorar si l'Ajuntament es preocupa per promoure l'esport, un 52% considera que no i un 41% que sí que se'n preocupa.

3. Tipologia dels entrevistats

Els entrevistats es poden repartir en diferents grups segons la seva relació; es tracta d'una altra forma d'analitzar la

Gràfic 4.
Centre o servei on aniria per informar-se sobre on fer un esport determinat i les condicions d'utilització (dues respostes). Enquesta d'hàbits esportius a Barcelona, 1999

informació que parteix d'un enfocament diferent a l'utilitzat fins ara.

La tipologia que es presenta és una síntesi de la informació recollida a l'Enquesta d'hàbits esportius de Barcelona de 1999. Permet destriar la població entrevistada en funció dels diferents tipus de pràctica esportiva i específicament segons la relació que estableix amb l'esport. D'aquesta manera s'arriben a obtenir sis grups diferents:

Practiquen esport per oci i temps lliure

- Homes de 20 a 24 anys
- Solters
- Nascuts a Barcelona ciutat
- Nivell d'estudis alt. Parlen català
- Assalariats i estudiants
- Fumadors

Representen el 10,8% de la mostra, acostumen a fer exercici durant les vacances i caps de setmana i practiquen esports de muntanya, mar, bicicleta, tennis de taula, etc.

Practiquen esport per raons de salut

- Dones de 55 a 69 anys
- Casades
- Nascudes en altres autonomies
- Nivell d'estudis primari. Parlen castellà

• Mestresses de casa, jubilades i de professions liberals

- No fumadores

Representen el 20% de la mostra, bàsicament caminen i fan exercicis de gimnàstica de forma regular.

Practiquen esport de manteniment

- Dones de totes les edats
- Solteres
- Nascudes arreu
- Nivell d'estudis universitari superior

- Empleades i mestresses de casa
- No fumadores

Són el 19,4% de la mostra, fan natació i gimnàstica de forma regular.

Practiquen esport en un club

- Homes de 25-54 anys
- Casats
- Nascuts a Barcelona ciutat
- Nivell d'estudis alt. Parlen català
- Laboralment actius
- No fumadors

Representen el 9,6% de la mostra i practiquen esport regularment en un centre esportiu (natació, gimnàstica, tennis, golf, etc.).

Practiquen esports d'equip i competició

- Homes de 15 a 34 anys
- Solters
- Nascuts a Barcelona ciutat
- Nivell d'estudis mitjà. Parlen tant castellà com català.
- Estudiants i treballadors
- Fumadors

Representen el 9,3% de la mostra i practiquen regularment futbol, bàsquet i arts marciais.

No els agrada practicar esport

- Dones de 55 a 69 anys
- Casades o vídues
- Nascudes en altres autonomies
- Nivell d'estudis primari. Parlen castellà

- Mestresses de casa i jubilades
- No fumadores

Representen l'11% de la mostra, generalment dones amb problemes de salut i manca de formació esportiva (no hi mostren interès).

No practiquen esport

- Homes i dones de 25 a 54 anys
- Casats
- Nascuts a Barcelona ciutat
- Nivell d'estudis mitjà i alt. Parlen castellà

- Empleats i treballadors
- Fumadors

Representen el 20% de la mostra; la raó principal de no practicar esport és la manca de temps.

Bibliografia

CAÑELLAS A., ROVIRA J. *Enquesta sobre els hàbits esportius de la població barcelonina 1995*. Ajuntament de Barcelona, 1995. Àrea d'Esports.

GIRALT C., LÓPEZ-JURADO C. *Enquesta sobre la pràctica d'activitats físicoesportives de Catalunya 1999*. Direcció General d'Esports. Generalitat de Catalunya, 1999.

SÁNCHEZ R. *La actividad física y el deporte en un contexto democrático (1976-1996)*. Ed. Aeisad, 1996.